

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n,
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.
Subscription per year \$4.00
Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень:
у вівторок, четвер і суботу.

Видає Стіваришнина "Українських Робітничих Вістей".

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Неповищення в газеті рукописів не звертається, хіба що дописувачеві на-
велося змінити, що бачило звороту свого рукопису на случай його неповищення
на та заузяти почтовий стемпел із його пересилки.

ПІДНЕСІМ СВОЙ ГОЛОС ПЕРЕД БРИТИСЬКО-РА- ДЯНСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ В СПРАВІ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

На днях прибула до Лондону радянська делегація, щоб поладити всі питання, що стосуються відносин Великої Британії і Союзу Радянських Соціалістичних Республік та заключити договір між обома державами. Українських робітників і фермерів в Канаді і Злучених Державах, що походять з земель Західної України, окупованих тепер Польщею та Румунією, повинна ця конференція особливо зацікавити, бо вона буде обговорювати і рішати деякі питання, що стосуються земель Західної України та долі її населення.

Як відомо, на цій конференції будуть обговорювані всі договори, що їх поробили з Великою Британією правительств бувишої російської імперії. Між ними є й договір царської Росії з антантою, на основі якого царська Росія по закінченню війни мала дістати Східну Галичину, Константинополь то-що. Коли конференція буде обговорювати цей договір, то в зв'язку з ним безперечно заговорять на ній також і про Рижський договір, про східні границі Польщі та Румунії, а також і про долю цих національних меншостей, в першу чергу Українців, що попали в польське та румунське ярмо.

Для того то важливо, щоб українські трудові маси так з Західної України, як і тут в Канаді та Злучених Держах підняли свій голос і висловили свої бажання перед цю британсько-радянською конференцією в справі належності земель Західної України та долі її населення. Не можна цього важного моменту прогавити. Треба знова сильним голосом заговорити про страшні кривди і жорстокі муки, які терпить українське населення під Польщею та Румунією, щоб той голос почула конференція і увесь світ. Треба домогатися від цієї конференції, в якій візьмуть участь з одної сторони представники робітничо-селянських радянських соціалістичних республік, а з другої представники робітничого правительств Великої Британії, щоб вона дала почин до загальної ревізії договорів і постанов антанті, якими сковано населення Західної України і відділено його польської шляхти та румунським боярам в неволю на знущання і катування.

Початок в цій справі вже зроблено в Канаді. За старанням Бюро Української Секції Р.П.К. на 30. марта ц. р. відбулися масові протестатійні мітинги в 72 місцевостях усіх провінцій Канади, в яких взяли участь тисячі робітників і фермерів. На всіх цих мітингах однодушно ухвалено резолюції протесту, які зістали розіслати до різних робітничих часописів і організацій. Про мітинги писала англійська преса. Справою зацікавилися і про неї заговорили також англійські і інші організовані робітники. Тепер Бюро У.С. Р.П.К. вислало від імені усіх тих протестатійних мітингів резолюцію протесту до британсько-радянської конференції, а також звернулося до Дж. С. Вудворта, робітничого посла з Вінніпегу до доміняльного парламенту, щоб він підняв цю справу в парламенті. Бюро, як довідаємося, робить в цій справі дальші старання, щоб голос протесту проти катування і мордування наших братів і сестер на землях Західної України розійшовся як найширше по цілому світі.

Але, повторюємо, це тільки початок. Ще не всі місцевості в Канаді, в яких живуть українські працюючі, головню фермери, скидали в себе мітинги протесту. А в Злучених Державах, де Українців куди більше чим в Канаді, мітингів таких ще ніхто не почав скликати. Тимчасом хвиля не жде і така нагода для видигнення цієї справи перед трудовими масами цілого світу може не скоро трапитися. Зволікання з цю справою може пізніше порівнятися зі злочинним занедбаням.

Як довідаємося з радянської української преси, в Галичині виїхали якісь українські делегації до Лондону. Що це за делегації, від яких груп, чи від угодівців-автоматів, чи від тих, що є за відірванням Західної України і злукою з Радянською Україною, не відомо. Тимбільш потрібно, щоб тутешні українські трудові маси, що походять з Західної України, висказали перед британсько-радянською конференцією свою думку і свої бажання ясно і виразно, щоб робітники і селяне західних українських земель не бажали за ніяку ціну оставитися під польсько-шляхетськими і румунсько-боярськими батогами, але хотять цікавого відокремлення Західної України від Польщі і Румунії та її злуки з Радянською Україною.

Розуміється, всі ці наші резолюції і протести не принесуть зараз негайного звільнення Західної України. За свободу треба боротися і нашим братам і товаришам доведеться знести за це не один тяжкий біт. Але дуже важливо, щоб трудові маси усіх країн знали про слушність справи, за яку вони борються, то тоді дадуть їй боротьбі поміч. Для цієї визвольної боротьби селян і робітників Західної України треба отже здобути цього могутнього союзника — організований пролетаріат цілого світу. Теперішня хвиля дає нам особливу нагоду це зробити.

Тож нехай збираються ще на масові мітинги і підносять свій голос протесту фермери і робітники всіх тих місцевостей, де таких мітингів ще не було. І то без ріжниць, до яких товариств і організацій вони належать. Нехай в цій справі забере голос також конференція Української Секції і конвенція самої Робітничої Партії Канади. Нехай український робітничий конгрес, що відбудеться на наступний тиждень в Нью-Йорку і який напевно буде обговорювати цю справу, зарядить мітинги протесту по цілих Злучених Державах, то без сумніву ми цю справу дамо значну поміч. Це наш обов'язок, бо треба нам завжди пам'ятати, що визволення Західної України, це завдання українських трудових мас, які вони виконують тільки при допомозі організованого революційного пролетаріату інших народів.

Микола Любченко.

ТРАГЕДІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІОТИЗМУ.

(Стаття для "Українських Робітничих Вістей".)

І. "З Поляками проти України"

— так назвав Юрко Тютюнник свої мемуари. У цій назві — вся трагедія українського патріотизму, який іменем "визволення" української нації намагався віддати її в кабалу новим і новим черговим хазяям. Коли-б мемуари писав не Тютюнник, а сам Симон Петлюра, ця назва змінювалася-б в залежності від доби, що відповідала-б кожному окремому розділові: з Німцями проти України, з Румунами проти України, з Французами проти України. Останні інформації говорять, що в самому найближчому часі Петлюра матиме право написати ще один — мабуть, що останній — розділ: з Чехами й Мадьярами проти України. Але ні Тютюнник, а ні Петлюра ніколи не будуть мати права назвати свої мемуари "З Українцями за Україну". Ось цього якраз і не було: "визволяючи" Україну, жаден з "визволителів" ніколи не спирався на сили українського народу. З легкої руки Петлюри, що привів 1918 р. на Україну Німців і тим зробив початок "визвольної боротьби", був заведений досить цікавий систем: визволяти український народ від кожної, кому кортіло, мимо самого цього народу, думки якого не питали ош його добробу.

Українські націоналісти, що пішли в еміграцію з гаслом "Геть з окупацією!", цілком свідомо штовхнули й самих себе і маси, що довірили їм до їх, на підтримку самої безпартійної, самої хижачої окупації, бо як би не кричали вони про окупаційний характер радянської влади на Україні, проте в жаден з періодів свого існування, навіть у найжаччі часи руїни й голоду, ця влада, неважкоючи на шале антирадянську агітацію, не мала й десятої частини тих запеклих ворогів, що зброєю, вилами й просто киями зустрічали кожну дію окупаційної сили — Поляків, Німців, Австрійців. Український народ сам, без усякої агітації розбився в нехитрому питанні, хто-ж дійсно його друг і ворог, — обидва, голодні, партизани перемогали в нерівній боротьбі європейську техніку Людендорфів і Пілсудських.

І вся історія української контрреволюції, тобто історія жалюгідних спроб українських патріотів спинити неважкий хід соціальної революції, перетворилася в цілковите зрадинство, в торг на всі боки тим-ж ідеалами, іменем котрих патріоти далай ріки крові — не своєї, звичайно. Торгували людського кровю, кровю українського народу, іменем якого виголошували універсали й

мекорядуни. Торгували на всіх європейських біржах.

Скоилося це тому, що патріоти — свідомо, чи не свідомо, річ друга — намагалися одірвати національну революцію від революції соціальної. Юрко Тютюнник так говорить про цей процес у своїй заяві до В.У.Ц.В.К. з 22. жовтня:

"...Шляхом гіркою й тяжкою досвіду доведлося мені переконатися, що соціальна контрреволюція є одночасово контрреволюцією національною. Помаду і для себе непомітно я, як і вся українська еміграція, перетворювався в руках ворогів України в знаряддя проти неї. І останній мій напад на Україну в осени 1921 р. показав мені ясно, що я відграв роль виконавця темних інтриг польських імперіалістів. Ще один крок — і мені доведеться спуститися на дно, — відграти роль свідомого зрадника своєї нації, боритися проти того, що найдорожчим було і є для мене, і боронити невинне. Таку роль відіграє еміграція, бажачи вигодити своїм хлібодавцям..."

Тут не місце говорити про ширість чи неширість недавнього отамана, героя кривавих наскоків та про чистоту його подальших прагнень. Коли Тютюнник цілком щиро та по-вськиму примусом перейшов на бік Радянської влади, його прийде ствердити це. Але оскільки мова йде про минуле, а не жадної підстави не погоджуватися з убивчою оцінкою, яку дає ролі українського патріотизму один з найбільш яскравих його представників. А так, українські націоналісти саме й "борилися проти того, що звали найдорожчим, і боронили невинне". Українські патріоти заплювали свій кумир — українську націю, боролися з її захистниками і самовіддано захищали всіх, хто тільки хотів прикласти й свою руку до мук українського селянина й робітника.

Випадок з Тютюнником — одна з незчислених трагедій українського патріотизму. Зрозуміла річ, говоримо тут не про свідомих негідників та авантюристів, типа Петлюри, а про тих, хто захоплений і задрений гаслами авантюристів, бачив перед собою якусь певну ідею і, захищаючи її, йшов на те дно, про яке пише Тютюнник. Трагедія цих нещасних була в тому, що виголосивши — ширю чи неширо, без користі для себе чи задля спекуляції — якийсь ідеал, вони потім всією своєю роботою намагалися цей ідеал заплювати, розбити, знищити. Те, що для Петлюри було звичайною черговою невдачею, для Тютюнника, коли тільки він говорив щиро, зробилося трагедією.

(Далі буде.)

НЕ ДО ЦЕЇ ЛІГИ НАЦІЙ ЗВЕРНУЛИСЯ З ПРОТЕСТОМ

Прочитавши в газеті "Більшовик" з 6. березня ч. 55, що виходить в Києві, "про жалкий терор польської шляхти над Українцями", мене справді огорнуло невисказаний, кров в жилах стинаючий жак.

Тюреними влади у Львові замучили Ольгу Бесарабову на смерть, а відтак повисили — бутьо вона сама повісилася.

Це обурює весь український народ Східної Галичини. Союз українських жінок у Львові звернувся телеграфічно до Ліги Націй та до Мекдоналда з протестом проти терору і о поміч.

І чого-ж Ви звернулись до Ліги Націй?

Нічого чим не осягнете, тільки народню честь понижуете.

Бо хто-ж довів до цього, що український народ в Галичині знаходиться зараз в такій нечуваній зневазі та терорі, як не підле, огидне обманство Ліги Націй?

З хвилею розпаду царської Австрії в 1918 р., коли українські працюючі маси Галичини,

півналися до бою проти польських магнатів та їх полчеників і стали виганяти їх із своєї землі, щоб стати самим на ній господарем, то хто в цьому став на перешкоді, як не Ліга Націй, до якої Ви зараз звернулись о порятунк?

Скільки разів Львів, тоді остання остоя польської шляхти, мав здатися перед сильним натиском збройних галицьких мас, — бо вся територія Східної Галичини була вже очищена від польських військ, — то стільки разів Ліга Націй посилала своїх представників на переговори з верховодами польських мас, обіщючи призначити Східну Галичину окремою від Польщі, тільки би силою не добували Львова.

Рівночасно ця сама Ліга Націй узброїла в Франції армію Галера і тихцем спровадила в Галичину та спонукала Румунію вдарити зі сторони Буковини Українців в спину, думаючи в той спосіб розбити українську силу.

Та коли борючись маси, о-

кружені несподівано з двох сторін не здалися, тільки перейшли Збруч, до своїх рідних братів на Наддніпрянську Україну, то Ліга Націй запантовала далі додержати свої обіцянки, аби лиш галицькі маси, не дайбог, не з'єдналися з більшовиками, які як раз в ту пору білиз Збруча боролися проти Денікіна та Петлюри.

І верховоди галицькі, в особі диктатора Петрушевича і його прибічників, не завагаючи передати цілу галицьку збройну силу царському реакціонерови Денікінову на допомогу проти більшовиків.

Навіть тоді, коли червона армія літом 1920 р. заняла була значну част Східної Галичини і на занятій території з'організувався був галицький революційний уряд в Тернополі, то навіть тоді працюючі маси українські, надіючись ще на Лігу Націй, не вхопили за зброю, аби разом з Червоною Армією прогнали польського лана.

А коли чуйність народу була тим обіжниками приспана і сила зовсім зломана, тоді Ліга Націй, в нагороду за так понове до неї довіря, актом з 14. березня 1923 р. віддала Східну Галичину на безграничну поталу Польщі.

І чого-ж Ви звернулись еше до цих підлх брехунів о поміч проти польського терору, коли-ж вони самі цей терор несли.

Чому не звертаєтесь о поміч перед жалкими терором соди на схід соди від Львова, до цієї Ліги Націй, що зродилася з бурхливих філь моря крові Жовтневої Революції робітничо-селянських пролетарських мас, та несе зараз лучі правди і волі всім поневоленним народам, а всім клясовим і національним гнобителям несе загибель, смерть.

ВІД УТОПІЇ ДО РЕАЛЬНОЇ ДІЯНОСТІ.

(На кооперативній темі.)

Ледво переконав моїх товаришів партійних із Західної України, що без моєї підказки до Америки можна обійтися. (Думка була, що півроку тому назад, вирядити мене за океан для парализування доларохапства панків Целевичів із Назаруками серед легковірних тамтих Галичан з Волиняками.)

Навіть тоді, в першому півріччі 1923 р. їхати в Америку, кому-б то не було, для парализування доларохапства було зайвим. Ще тоді можна було передбачити, що доларохапів і так парализує спіткає: нарід сам припинить дати. По друге, веську увагу нашу слід було звернути на життя-буття наше в Польщі. Кому ж годі припаритися в панів-Поляків, тому краще шукати притулку на Радянській Україні, щоб працювати там над скріпленням економічного стану народу, в той же час творити базу й для визволення свого з під шляхетсько-польського ярма. По третє, зазначено було мною, що й нам доведеться повести саму широку акцію в складанні пролетаріатом та фермерами оттих таки доларів на соціально-економічний захист своєї класи.

Робітників, особливо-ж фермерів, котрі з року на рік уживають, котрих фарм частенько й на літацію йдуть — мусять звернути велику увагу на гуртовання в справах економічних, на кооперацию.

Біда, що більш освічений робітник, який знайомиий з кооперативною літературою й у той же час приглядається до практичної діяльності кооперативів, читаючи ці мої рядки, усміхнеться.

— Це-ж утопія, — скаже він. — Багато енергії та коштів покла на кооперацию і мрійник Роберт Овен. А що з того вийшло? Кооперация не врятує людства. А допоможе нам лише клясова боротьба. Ширення класової свідомости: от де наш рятунк!

Так за звичай скаже пролетар-робітник. І він тутешка в де-якій мірі має рацію. Так... Як безмежно колись віра, що Назарук з Петрушевичом, на складені нами долари, вира-

Адже до цієї пролетарської Ліги Націй, ознаменуваної "Союзом Соціалістичних Радянських Республік", входить Наддніпрянська Україна, якої робітничо-селянські маси, прогнали від себе всіх батьків-атаманів спираючихся на ту "культурну" Лігу, до якої Ви зараз звернулись — стрисли із себе вікові окови царського ладу і створили Українську Соціалістичну Радянську Республіку, що входить в Союз, з рівними собі іншими сестрами робітничо-селянськими республіками.

Адже Наддніпрянська Україна дала досі всі докази глобального співчуття та допомоги своїм братам Галичанам, жертвам польського терору.

У січні ц. р. на VI З'їзді Рад Київщини, член президії комітету незалежних селян України, т. Одиєць звернувся до голови українського уряду, т. Чубара, з домаганням ужити негайних та рішучих заходів для захисту українських працюючих мас Галичини і всіх Польщею окупованих західних українських земель.

На II. Всесоюзному З'їзді Рад в Москві, українська делегація устами т. Скрипника висловила перед лицем всіх народів Радянського Союзу гарячий протест і обурення проти знущань та сваволі польської шляхти на зігнутій спільній української робітничо-селянської Галичини.

Десятки тисяч нас Галичан, що утікали зпід невинного польського ярма, радянська Україна отвертими раменами до себе пригортає та дає спомогти працювати в творенню її нового революційного життя.

А. Гарасевич.

Москва, 14. марта 1924.

туть Галичину з панського ярма — була самоощуданством (не утопія, але самоощуданство!), точнісенько так і сподівалися наші, що кооперация при сучасному капіталістичному устроєві-ладові дасть нам політичну й соціально-економічну волю — є утопія.

Кооперация дасть реальні наслідки тоді, коли вся земля, й те що в глибинах її, а також і всі багатства на поверхні землі, коли все те належатиме нам. Інакше мовити, коли буде радянська влада. Адже годі сподіватися наслідків від кооперативу, коли ми не маємо чого кооперувати, коли всі багатства належать до визискувачів, до ворожого нам класу. Ясно, що в таких випадках поперед треба тим багатствами опанувати, а вже тоді кооперуватися, дати їх у цілях кращого використання їх.

Наш підход до кооперативу мусить бути де-що відмінний. Перш ані-ж розглядати це питання з усіх боків, слід зазначити, що користь від згуртовання кооперативних фондів ніяк не можна прирівнювати до "бондів Петрушевича". Ріжниця тут колосальна. Адже кооперативні фонди суспільства має змогу провирити та активні операції ними направляти по своїй угоді, тоді як доларами, що поладають патріотичним доларохаптам розпоряджаються ті-ж самі доларохапи.

Кооперация (при капіталістичному устроєві) перше-на-всього є школою колективізму. За посередництвом кооперативу, пролетаріат опановує методи господарки, що в прибіжності відповідають інтересам трудящого людю.

Оттой наш успіх на сході Європи, то — що капіталісти цілого світа з розматили Колчаками, Врангелями, Денікінами, Пілсудськими, Петлюрами та іншими служками "нижест числа", що всі вони потропили свої зуби в зайлій боротьбі з радянським устроєм, все треба завдячувати кооперативу.

У бувиший царській Росії було поверх 50,000 кооперативів різного типу. Прикладали там здебільшого свою працю люде

з так званним "новим білетом", тоб-то всі політично неблагонадійні. Не різко траплялося таке: українського дічка царські посіпаки присуджують на заслання десь на північ (за межами України), й той вигнаєць находити працю там на чужині в якомусь кооперативі. Маючи той "новий" білет", найти працю чи в урядових установах, на залізницях чи почті, а то й у приватних капіталістичних підприємствах — було годі. Для людини з "новим білетом" залишалася тільки кооперация... Там була змога: 1) прикладати свою працю, добуваючи насущний; 2) на ґрунті спільності економічних інтересів — повніска змога ширити свою бодолубність, визвольні ідеї; і 3) що найголовніше — революціонер набував у кооперативі досвід до керування економічно-господарськими справами на час коли вся влада перейде до рук селянства й робітників.

Адже мало ще вирвати владу з рук капіталістів. Треба й уміння: провадити господарку добре, щоби влада, яка знаходиться в твоїх руках, була міцною!... Ось ті сотки тисяч кооперативних працівників воєни й спричинилися до економічної могутності народу, що прогнав своїх панів. Через те саме й політична сила Радянської Влади (назовні) така велика.

Виховуюче значіння кооперативу можна ще й тим ілюструвати. На Україні, в тих районах, де кооперация спричинювала до поставання цукрового бурка на панські цукроварні, там тепер-от цукроварні знаходяться в руках самого селянства, об'єднаного в кооператив. Так рівнож і в тих місцях, де здавна існували кооперативи, там ми бачимо медіопривні товариства для поліпшення лувів і т. д. (Таких товариств є понад 200.)

Тепер, віч-на-віч побачивши всю силу кооперативу, яку вона може проявити при умовах, коли влада клясово-пролетарська, коли вона (влада) належить дрібноземельним селянам-ріжникам (але не панам) та робітництву, лиш тепер оцінюємо належно слова українського кооператора, нашого артільного батька — Миколи Левитського:

"Люде — що ті воли: їх треба перекопати, що для них краще й більш пожиточне. Ось від, який на оборі звичайно годеться сіном чи соломом, не хоче їсти вижиків (цукрового жому), але господар привчає вола до жому в такий спосіб: бере віхот соломом, вмачає в жом; тоді розкриває силдоміж, пащу волаві і, натерши языка обчоченим у жом віхтем, дає тую соломом контнати волкові. А волік, розсмакувавши, що бурковий жом вельми смачний, сам потім накликається на таку поживу. Точнісенько таке й з людьми!.. Нас треба перекопати, що кооперативом краще задовольнити можна свої інтереси, аніж поодинцем".

Ці слова сказані були ще в дореволюційний час. Але мають вони значіння й тепер. Приходиться кооперативу натирати людям язик: все одно, що волаві жомом!...

Треба знати, що кооперативні підприємства та організації мусять пристосовуватися до місцевих умов. Засновуючи кооператив, треба мати на увазі економічну ситуацію країни. Візьмим Канаду. Фермери мають великі збитки від неорганізованого збуту продуктів господарства свого. Ось вони продукують зерно, а на скотарство звертають менше уваги. Кооперация-ж мусить скерувати господарку на шлях більшої інтензивності: викидати на ринок дорогі гатунки сира та мясні делікатеси. Зміну-ж напрямку провадження господарства в один день не зробить.

Візьмим робітництво. Тут ще тяжче з кооперативом. Адже за паї членські — робітників не вибудують фабрики. Ні!.. Але скільки вони зайвого витрачають від неорганізованого віджівлення?.. Адже коли-б робітники заснували кооперативну їдальню (столовку), то-б

(Докінчення на 3-й сторони.)